

Familjen

– Vissa säger maffia,
Själva kallar de sig problemlösare

Av **Johanna Bäckström Lerneby**
(2020)

Pia Hellertz – juli 2020

Fil.dr., socionom, f.d. universitetslektor

Jag hade hört talas om klansamhällen, om hederskultur, om starka familjer som hade sin egen rättsskipning, om ”no-go-zoner” med mera, men bara som en del av det vanliga nyhetsflödet. Visst hade jag ibland ondgjort mig över att inte det svenska samhället kunde hjälpa dessa familjer och individer att integreras i vårt samhälle, med vår kultur och vår rättsskipning, men det var väl ungefär så långt jag reagerat. Nu har jag under några dygn fått följa med in i ett sånt parallellsamhälle med reportern och författaren **Johanna Bäckström Lerneby** som guide och reseledare. Vilken resa! Och vilken reseledare!

I boken ”*Familjen*” berättar Johanna om hur hon lärt känna familjen **Al Asim** genom många och långa intervjuer och studier av offentlig dokumentation. Hon skriver att hon gått igenom ”*tusentals dokument från bland annat polisen, förvaltningsdomstolar, brottmålsdomstolar, socialtjänsten, Försäkringskassan, Skatteverket, Kriminalvården, Ekobrottsmyndigheten, kommuner och stadsdelsförvaltningar*”(s.5). Med dessa dokument som grund har hon låtit oss som läsare få delta i dessa familjemedlemmars liv, utmaningar och de konsekvenser deras liv fått, bland annat polisingripanden, att socialtjänsten omhändertagit små barn på grund av familjens omständigheter och framförallt otaliga frihetsberövanden på grund av kriminell verksamhet. Dessutom har hon tittat på massor med övervakningsfilmer och gått igenom mejl, sms, m.m. som handlar om familjen. Hon har ibland lovat källskydd och därmed fått möjlighet att samtala med personer som annars varit negativa till intervju.

Hon har också intervjuat representanter för olika myndigheter, ”*vanliga människor och folk från den kriminella världen i Göteborg*” (s. 5). Hon har till och med gått in på sociala medier som *Instagram*, *Facebook* och *Youtube* och sökt information för att få en heltäckande bild av familjen Al Asim och över det som händer i bostadsområdet Angered i Göteborg. Angered har omkring 53,000 invånare av vilka nästan alla bor i lägenheter. Hälften av Angereds befolkning är under 30 år och endast 10% är över 65 år. Hälften av befolkningen är födda

utomlands och det talas över hundra olika språk i området. Johanna gör ofta ingående beskrivningar av området, av gator, stadsdelar, parker m.m.

Familjen Al Asim har varit föremål för en hel del massmedialt intresse. Johanna berättar att familjens advokat **Edip Samuelsson** kritiserade massmedia för att man talar om "familjen" eftersom han menade att man inte kan säga att alla i en släkt är brottslingar bara för att några begår brott.

Jag har under läsningen fått "lyssna" på samtal, på bråk och konflikter. Jag har fått delta i "konfliktlösningar", när polisen ryckt in och stoppat våldshandlingar. Det mest spännande tror jag var att få "lyssna" på Johannas samtal med familjens mäktige överhuvud och ledare, imamen **Salim Abu Nizar Al Asim**, som hade en egen moské vid Bellevue och som "*styrde Angered med järnhand*" (s. 35). Johanna beskriver Abu Nizar med mycket positiva ordval. Han var charmerande och mycket trevlig att tala med, skriver hon. "*Jag tänkte att det var tur att jag visste en del om familjen innan jag satte mig i soffan. Det var lätt att bli charmad av Abu Nizar, och om jag inte haft så mycket bakgrundskunskap hade det varit enkelt att dras med i deras sätt att se på tillvaron ... Jag kom på mig själv med att tänka att det kanske inte var så farligt ändå...*" (s. 55). Jag blev nyfiken och Googlade.

I en artikelserie i *Aftonbladet* som Johanna skrev innan hon skrev boken ser jag att hon publicerat en bild på honom. Där finns också en videosnutt från när hon besöker honom första gången. Det är en mycket fascinerande intervju.¹ I artikeln heter Abu Nizar **Abu Saleh** och familjen heter **Ali Kahn** i efternamn.

Johanna berättar i inledningen till boken att hon valt att fingera deras namn eftersom de har "*avböjt att medverka*" (s. 6).

¹ <https://familjen.story.aftonbladet.se/>

Johanna berättar att hon, när hon pratat med folk i Angered, förstod hur respekterad han var, inte bara på grund av rädsla för familjen utan också för att *”han var en äldre, lärd imam som var överhuvud för en stor släkt med förgreningar världen över”* (s. 55). Hon berättar om en pensionerad polis som sett en film där Abu Nizar lämnade ett flygplan och *”möttes av tusentals människor i Västafrika som slängde sig på marken inför honom i vördnad och han gick runt och lade sin hand på deras huvuden”* (s. 97).

Vem är Johanna Bäckström Lerneby?

Johanna startade sin journalistkarriär som kriminalreporter på *Aftonbladets* ”krimredaktion” (s. 9). Det gjorde att hon tidigt började följa familjen Al Asims brottsliga verksamhet. Hon blev inspirerad till att börja skriva om dem.

Johanna och en fotograf började följa ungdomspolisens arbete. Angered hade problem med kriminella ungdomsgäng. Hon såg att polisen var tvungen att göra en massa annat än att fokusera på ungdomsgängen. Dessa uppdrag inspirerade henne att skriva artikelserien i *Aftonbladet* och sen denna bok. Jag ler när jag i slutet av boken läser att hon inte hittade något bra slut, eftersom *”allt jag skrev om bara pågick och ingenting stannade av. Varje gång jag skulle sätta punkt fick jag höra någonting nytt”* (s. 291). Hon fick dock inte längre prata med någon inom familjen Al Asim. Detta meddelade deras advokat Edip Samuelsson.

Familjen Al Asim

Familjen Al Asim består av omkring 120 personer. De flesta bor i Angered. Omkring hälften av dem är över 15 år, ett 40-tal är män och över 30 medlemmar förekommer i polisens register och har deltagit i en omfattande brottslig verksamhet. De brott som familjen är kända för är *”mord, utpressning, grov kvinnofridskränkning, misshandel, olaga hot, narkotikabrott och vapenbrott”* (s. 7).

Abu Nizar kom till Sverige från Libanon för 34 år sedan. Han har sju barn och 30 barnbarn. Flera av barnbarnen har blivit tvångsomhändertagna av socialtjänsten. Familjen har släkt på många platser i Sverige och även i Tyskland.

Abu Nizar betonar i samtalen med Johanna att han kämpar mot den extrema islamismen, mot al-Qaida och IS (s. 55). Han menar att det är en skam vad de gör i religionens namn, i islams namn.

Polisen

En polis som ständigt återkommer i boken är **Ulf Merlander**. Johanna fick kontakt med honom första gången år 2005 när han var ungdomspolischef på Hisingen och hon var krimreporter på Göteborgs-Posten. 15 år senare var han

chef för lokalpolisområde Nordost och de hade kontakt många gånger. Han var inte särskilt förtjust i tanken att Johanna skulle skriva en bok om familjen Al Asim. Johanna berättar ganska ingående och mycket positivt om Ulf Merlander. Ett litet exempel: *”Och när han klipper sig gör han det alltid i någon av salongerna i området”* (s. 38). Det ger en liten vink om vilken person han är.

Johanna berättar att Merlander ställde höga krav på sina poliser när han tillträdde chefsjobbet. *”Alla som jobbade där var tvungna att arbeta hårt”* (s. 38). Några poliser slutade, medan poliser som arbetat inom privata sektorn under några år ringde och frågade om de fick komma tillbaka. Hans mantra var: *”Vi ska återta gatan. Relationsbyggande och gränssättande. Samtidigt!”* (s. 39) Han präntade in detta mantra i alla poliser i området. De skulle sätta tydliga gränser och inte vara kompisar med de kriminella, *”men de skulle inte heller vara onödigt konfrontativa och de skulle ha en dialog med alla. De skulle skapa relationer med de som bodde i Angered och ’återta gatan’”* (s. 39). Arbetssättet hade stöd i forskningen.

Ulf Merlander²

Merlander använde sig av *Brottsförebyggande rådets "fasteori"*. I fas ett skulle man *"återta gatan"*. Det innebar att man skulle synas ute. Man skulle också arbeta för att få tillbaka allmänhetens förtroende. I fas två skulle resten av samhället kopplas in, andra myndigheter och föreningar. Bostadsbolagen måste engageras i att sätta upp belysning, renovera tvättstugor, fixa gemensamhetsutrymmen och liknande (s. 40). I fas tre arbetade poliserna med underrättelser och med att få fast de tunga brottslingarna. Det var den del av polisarbetet som var populärast hos poliserna. Nu började också en ingående kartläggning av området. Under åren 2015 till 2017 hade personer ur familjen Al Asim polis-anmälts för brott närmare 200 gånger. Ofta lades utredningarna ner eftersom de

² Fotot hämtat från Johannas artikel i Aftonbladet - <https://familjen.story.aftonbladet.se/>

som anmälde inte ville medverka (s. 41).

När analysen var klar kontaktade Ulf Merlander Abu Nizar för att berätta för familjens överhuvud vad polisen kommit fram till, *”hur det såg ut i hans familj och vad myndigheterna tänkte göra åt saken”* (s. 41). Nästan lika imponerad som jag är av Johannas arbete blir jag av Ulf Merlanders vision och arbetssätt. Av förklarliga skäl blev han ofta inbjuden att tala på evenemang och konferenser. Exempelvis säger han att i och med att han blev ett känt namn även för de kriminella, så kunde han vara lite avlastning för poliserna i yttre tjänst. *”De kunde skylla på polischefen, typ: ’Det där får du ta med Ulf istället’”* (s. 126). Han fick ta emot massor med telefonsamtal och en massa kritik, men han verkar ha klarat av att hantera det genom sin kloka människosyn och sin arbetsstrategi.

Ulf Merlander berättade för Johanna att i början så *”var polisen inne och tassade i alla andra myndigheters arbete. Socialtjänsten ville ofta ha med sig polisen...”* (s. 293). Och så vidare... Men Ulf Merlanders strategi var att alla skulle sköta sitt arbete och ta ansvar för det. När skolorna ringde och ville att polisen skulle komma och prata *”om normer och värderingar med eleverna”* så betonade Merlander att de vuxna på skolorna själva först måste ta sitt ansvar innan de ringde polisen.

Ett litet exempel på vilka utmaningar polisen hade är när Johanna berättar att barn i området mot betalning kunde hålla vakt när de blev ombedda av någon äldre. De unga pojkarna kallades *”spejare”* och skulle varna när polisen kom. De visste allt, kände alla poliser och visste vilka civila bilar de använde sig av. De kände alla som bodde i området. De visste var knarkförsäljarna stod. De visste var de kriminella hade sina vapengömmor. Johanna berättar att det var till dessa ungdomar som de kriminella vände sig när de behövde vapen (s. 16). Inte undra på att kriminalitet tidigt blev en livsstil. Det visar också hur enormt nödvändigt ett välstrukturerat och medvetet polisarbete är.

Maria – företagaren

Ett spännande sätt som Johanna använder för att ge en bild av hur det kan gå till och hur det kan upplevas om man som företagare är utsatt för hot och utpressning. Hon har skapat en fiktiv företagare, **Maria**, kaféägaren, som vi får följa genom hela boken. Johanna ”träffar” Maria om och om igen under flera år, lyssnar på henne om hoten och hennes rädsla, om hur Maria får sina kaféfönster sönderslagna, hur bilar står utanför kaféet och skrämmer, om att hon får hotfulla SMS och telefonsamtal och mycket mer. Maria vägrar polisanmäla eftersom hon vet att situationen blir ännu värre. Det hade de som hotat informerat henne om. Maria blir till slut tvungen att sälja kaféet och sitt hus och flytta till okänd ort.

Maria existerar inte i verkligheten, men däremot hennes *”företagarbröder”*

och ”-syster” som utsätts för denna kriminella utpressningsverksamhet. Ingenstans i boken säger Johanna att det är familjen Al Asim som ligger bakom detta, men det är en slutsats man som läsare drar, eftersom det i massmedia rapporterats om att familjen använde sig av ”maffiametoder”.

Johanna berättar att företagarna och de boende långsamt hade fått anpassa sig till de kriminellas regler. De hade normaliserats. Till och med poliserna hade anpassat sig. Polischef Ulf Merlander beskrev det så här: *”Det har skett en normalisering av det exceptionella, vilket lett till att varken polisen eller de boende reflekterar över det avvikande läget i området”* (s. 22).

Glimtar av kulturen

Ett exempel på familjekulturen var när en av sönerna Al Asim blev utsatt för ett mordförsök och låg på sjukhuset. Då hade han besök av ledare för flera kriminella nätverk. En av dem berättade senare för Johanna att man gjorde så av två skäl: *”Ett: Man vill visa respekt och lojalitet. Två: Man vill visa att man är oskyldig.”* (s. 27)

Johanna inser att familjen Al Asim lever i en kultur där man tvingas förlita sig på familjen, medan hon som svenska har fått lära sig lita på den starka staten. Dessa skillnader i samhällssyn påverkade synen på rättsväsendet och på hur konflikter skulle lösas.

Vad gör en familj till maffia?

Johanna ställer sig den frågan när hon försöker förstå kulturen. Polisen och andra som hon intervjuade menade att familjen betedde sig som en maffia. Medan familjen själva betonade att de var problem- och konfliktlösare. De hjälpte varandra, medlade, men drog sig inte för att använda våld och hot. De blandade helst inte in polisen (s. 60).

Utsatta områden

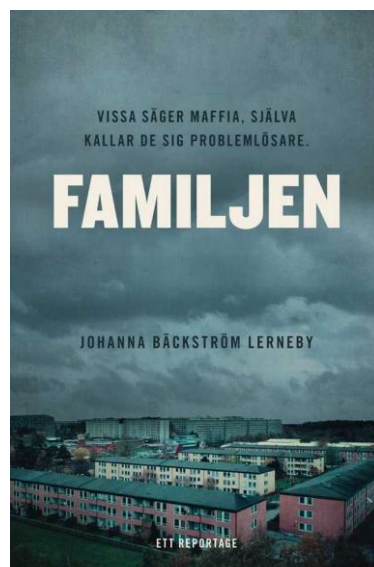
Johanna berättar att det finns 61 *”utsatta områden”* totalt i Sverige (s. 64). Hon beskriver och definierar vad som menas med *”utsatta områden”* och med *”särskilt utsatta områden”*. På en presskonferens fick hon veta att det fanns omkring 200 kriminella nätverk som totalt bestod av omkring 5,000 personer i dessa utsatta områden. Det var vid den konferensen som dåvarande polischefen **Dan Eliasson** sa de berömda orden: *”Hjälp oss, hjälp oss! Vi måste ha kommunerna med oss...!”*

Operativa Rådet inom *Ekobrottsmyndigheten*³ har till uppgift att arbeta mot den grova brottsligheten. Det var intressant att läsa om hur de kunde arbeta (s. 66). Ulf Merlander deltog i ett möte och fick redogöra för situationen i Angered. Rådet beslöt att inleda en nationell insats mot familjen Al Asim. Det polisområde som Ulf Merlander var chef för fick uppdraget att leda insatsen. Polisen i Sverige har enligt min uppfattning mycket att lära av Ulf Melander.

Avslutningsvis

”Familjen” är boken jag skulle önska att alla läser, poliser, inklusive chefer på alla nivåer, alla politiker, alla socialarbetare och alla så på något sätt är inblandade i arbetet i de utsatta områdena, med klansamhällena och med de kriminella nätverken. Den ger verkligen en fördjupad insikt i de utmaningar Sverige har när det gäller både det hyllade och det mycket kritiserade ”mångkulturella projektet”.

³ *Samverkan mot organiserad brottslighet* - <https://www.ekobrottsmyndigheten.se/om-oss/samverkan/Samverkan-mot-organiserad-brottslighet/>